

37.091.2(082)

A 43

Министерство образования Украины
Криворожский педагогический институт

АКТИВИЗАЦИЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

недоцільно вимагати знання фактологічного матеріалу переказом змісту параграфу, а краще давати завдання для індивідуального чи фронтального виконання.

III. Забування більш інтенсивно протікає відразу після вивчення матеріалу (в перші години, хвилини і навіть секунду), а потім сповільнюється.

В шкільній практиці пояснення нової теми проводить вчитель, використовуючи різні методичні прийоми. Після її пояснення, учні приступають до закріплення вивченого матеріалу, але враховуючи дану закономірність, краще завдання для закріплення використовувати в процесі пояснення. Використання таких завдань сприяє створенню проблемних ситуацій і зворотнього зв'язку з класом. Очевидно, кількість таких завдань повинна бути незначною, щоб не порушувати цілісність пояснення і різною в залежності від теми матеріалу і віку учнів. На першій ступені вивчення фізики кількість таких завдань — 4—5, на другій — 2—3.

Такий вид діяльності не виключає закріплення матеріалу, яке відбувається відразу після пояснення шляхом різносторонніх завдань еквівалентних вивчаючому матеріалу.

З віком і розвитком учнів може змінюватись лише міра залежності навчальної діяльності від умов вказаних в закономірностях. Тому система таких завдань може успішно використовуватися в середньому і старшому віці з врахуванням диференціації навчального процесу.

Якщо навчальна діяльність виконується шляхом активних розумових зусиль і при цьому досягається відчуття розуміння вивченого матеріалу чи розв'язання задачі, то така діяльність стає для учня все більш цікавою і захоплюючою. Отже, щоб урок був захоплюючим, необов'язково підбирати цікавий матеріал, а достатньо досягнути активної розумової діяльності школярів.

Овчаренко Н. А.

(Криворізький педінститут)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ШКОЛЯРІВ ДО УРОКУ МУЗИКИ НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

Оновлення системи освіти середньої школи передбачає вирішення ряду проблем сучасної дидактики: удосконалення всіх форм та методів навчально-виховного процесу, виховання творчої особистості учня, втілення передового педагогічного досвіду в практику педагогічного вузу. Однією із найважливіших проблем удосконалення навчального процесу в середній школі є пошук шляхів розвитку інтересу дітей до навчання.

Важливість розвитку інтересу до навчання в школярів полягає в тому, що пізнавальний інтерес відіграє роль цінного мотиву навчальної діяльності, а при відомих умовах стає стійкою рисою особистості і виявляє себе в допитливості, любові потягу до знань, самостійності мислення.

Розвиток пізнавального інтересу школярів до уроку музики нерозривно пов'язаний з глибоким вивченням традицій української музичної культури. Одним із засобів впливу на розвиток інтересу дітей є вивчення української народної пісенності, що відтворить культурно-історичні традиції народу. Українські пісні позначені, перш за все, розкриттям багатогранності внутрішнього світу народу України. Вони співзвучні з сьогоденням, тобто близькі нам. Так знайомство з трудовими піснями, дуже давніми за походженням, дає дітям знання про те, які види праці були раніше на Україні. Адже кожний вид праці мав свою пісню. А також — що трудовими вважаються пісні, що виконуються під час роботи з метою організації трудового ритму або задля полегшення процесу праці.

Історичні пісні та думи перекликаються по своїй ідейній направленості з нашим часом — це думки про незалежність, свободу, злагоду між людьми. Саме такими є пісні про Байду, Наливайка, Кривоноса, Богуна та інших, що не тільки переносять в епоху предків змістом, а й пробуджують національну свідомість майбутніх вчителів.

Колядки і щедрівки своїм корінням сягають вглиб далеких віків. За змістом вони поділяються на світські та релігійні. Характерними для колядок і щедрівок є їх урочистий, величальний настрій, в релігійних — прославлення і возвеличення Бога, в світських — побажання успіхів у господарстві, щастя в сім'ї і родині.

Окремо слід звернути увагу школярів на дитячий фольклор. До дитячого фольклору зараховують як творчість самих дітей, так і твори, що виконуються для дітей дорослими. У ранньому віці для дітей співають ніжні колискові. Для дітей середнього та старшого віку створені ігрові пісні, дражнилки, лічилки, небилиці, заклички, жартівливі пісні. Частина з них складена дорослими для дітей, але велика їх кількість — це творчість самих дітей. У багатьох дитячих піснях переданий процес праці дорослих. Мудрість народної педагогіки — у повсякденному залученні дитини до праці — і безпосередньо, і в ігрових формах.

Українські ліричні пісні — це перлини, що відсвічують внутрішні переживання людини. В надзвичайно красивій поетичній та мелодійній формі в них передається народна мораль. Ці пісні вчать розуміти добро і зло, порядність і красу, милосердя і

співчуття, віру, надію, любов. А скільки здорового гумору містить в собі українська пісня: «Гандзя», «Спать мені не хочеться», «Кучерява Катерина», «Ой, Марічко», «Стелися барвінку», «Чи я не хазяйка» та багато інших.

З різноманітністю української народної пісні школярі повинні знайомитися на уроках музики. Тож учителям музики необхідно якомога більше включати до репертуару українські пісні, звертати увагу на їх якісне виконання, вчити передавати образний світ пісні, розуміти зв'язок слова і музики, а саме головне — привити любов до народної пісні. До речі згадати вірш М. Рильського «Мова», де поет писав:

Нема мудріших, ніж народ, учителів;
У нього кожне слово — це перлина,
Це праця, це натхнення, це людина.

Вивчення української народної пісні на уроках музики викликає глибокий інтерес у школярів щодо зародження цього жанру, його розвитку та сучасного становища. Українська народна пісня поживає урок музики. Вона є актуальною для дітей і молодшого, і середнього, і старшого шкільного віку, а також дає ключ до пізнання інших музичних жанрів. В цілому українська народна пісня допомагає вчителю позитивно змінити ставлення учнів не тільки до навчання на уроках музики, а і до вивчення музичного мистецтва взагалі.

Овчаренко Н. А.
(Криворізький педінститут)

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ

Мотивація навчання — один із найважливіших засобів розвитку особистості учня. В зв'язку з тим, що мотивація є основою пізнавальної діяльності школярів, виникає необхідність розглянути теоретичні аспекти даної проблеми.

Як і в різних видах діяльності, навчальна робота школярів має свої визначені мотиви. Вони є рушійною силою, причиною дій і поведінки дитини, які прямо впливають на характер навчальної діяльності, її кінцевий результат, тобто на якість знань. Значення мотивів полягає в тому, що вони можуть змінювати динаміку, напругу, активізацію, організацію навчальної діяльності. С. Л. Рубінштейн наголошував, що викладач, який не вміє проникнути у внутрішній зміст дій та поведінки учня, працює наосліп.

В педагогічній теорії та практиці доведено, що на мотивацію особистості можна впливати зовні. Більше того, мотивацію навчання учнів можна і слід формувати. Формування — це не тіль-